

Comentariul romanului Craii de Curtea-Veche scris de Mateiu I Caragiale - a treia parte

Din descrierea Bucurestiului de odinioara se degaja un farmec particular, o savoare neobisnuita care captiveaza si vrajeste cititorul.

Darul remarcabil de a sugera si de a crea atmosfera, de a planui scene de un pitoresc inedit si de un viu colorit izvoraste din imaginatia de mare efervescenta lirica a lui Mateiu Caragiale si indeosebi din virtuozitatile sale stilistice.

Prin intuitia sa artistica, autorul a putut extrage o anume poezie din boema destramarii prin viciu a personajelor coboratoare din stirpe aristocratica, contopind-o in paginile romanului cu aroma exotismului si mireasma trecutului istoric.

Peste tot este infuzata poezia tainei, a fiintelor stranii corelate cu voluptatea farmecului nocturn din locurile singuratice.

In Craii de Curtea-Veche, scriitorul sterge adesea hotarul dintre trecut si prezent, interfereaza datele realitatii cu cele ale visului si fanteziei, creand viziuni de vraja si incantatie. Stand de vorba cu Pantazi, in fata naratorului se desfasoara "fermecatoarea tramba de vedenii", pierzandu-se in vis si imaginatie, in mirajul calatoriilor, descrise intr-un stil inmiresmat, cromatizat cu ondulari de lebada, cu metafore si comparatii de o rara expresivitate.

Una din trasaturile fundamentale ale romanului "Craii de Curtea-Veche" - consta in imbinarea desavarsita, intre realitate si vis. Peste intreaga naratiune se revarsa o unda de ireal, de poezie inefabila detasata parca de existenta concreta si obisnuita.

Mateiu Caragiale a creat in literatura romana un stil propriu, de un pitoresc specific, prin imbinarea expresiilor rafinate, euforice, pline de finete cu cele argotice, de mahala, din medii obscene. Stapan pe o orchestratie stilistica deosebita, scriitorul are sentimentul acut al nuantelor, un extraordinar simt al amanuntului expresiv, e stapanit de voluptatea culorii, a policromiei. Fraza sa e melopeica, plina de armonii interioare, notatia e precisa si lapidara amanuntul puternic reliefat Frazarea e somptuoasa si de un cuceritor patetism liric.

Cu deplina justete, Pepessicius sublinia ca romanul "Craii de Curtea-Veche" este "o carte incarcata de poezie, o opera a unui artistimpatimit de mirajele expresiei artistice. Gratie lor, acestor podoabe ce biruie veacurile, romanul lui Mateiu Caragiale se situeaza printre capodoperele epicii noastre contemporane".